

CONCLUSIES: Klimaatrondetafels “Cultuur, Jeugd en Media” – 19 september & 27 oktober 2016

Spelers uit de cultuur-, media- en jeugdsector staken op 19 september en 27 oktober de koppen bij elkaar op de klimaatrondetafels van minister Sven Gatz. De eerste dag bespraken de deelnemers een aantal uitdagingen met betrekking tot duurzaam energiebeheer in de jeugd- en cultuursector.

Bewustmaking & financiële stimulansen

De groep concludeerde dat naast investeringen in infrastructuur er tevens moet ingezet worden op bewustmaking om tot een duurzaam energiebeheer in culturele infrastructuur te komen. Als de cultuursector werkt aan een gedragsverandering om duurzamer om te gaan met energie, kan dat tot een grote reductie van CO₂-uitstoot en energieverbruik leiden. Zeker kleinere organisaties hebben extra begeleiding nodig om die doelen te bereiken.

De deelnemers vonden dat culturele organisaties vooral met een financiële stimulans, aangezet kunnen worden om meer in duurzame infrastructuur te investeren. Daarbij is het belangrijk dat organisaties een direct financieel voordeel hebben bij investeringen. Gestandaardiseerde ESCO-contracten zijn bijvoorbeeld vaak niet afgestemd op de specifieke noden van culturele gebouwen. De cultuursector moet begeleiding op maat krijgen. De deelnemers aan de ronde tafel pleiten voor een rollend fonds om extra investeringen een duwtje in de rug te geven.

Een belangrijke conclusie is dat de meeste culturele organisaties te klein zijn om hun gebouw goed te beheren en het energiegebruik grondig op te volgen. Omdat er voorlopig onvoldoende gegevens beschikbaar zijn, moeten investeringssubsidies voor CO₂- en energiereductie in de cultuursector in de eerste plaats mikken op goedkope maatregelen die snel terug te verdienen vallen, bijvoorbeeld het vervangen van energieverblindende toestellen. Ook door gedragsverandering kan er veel energie en CO₂ reductie gerealiseerd worden. Volgens de deelnemers aan de ronde tafel moet er ondertussen gewerkt worden aan een inventaris van het cultureel patrimonium zodat men ook een langetermijnplanning voor duurzame investeringssubsidies kan opstellen.

Goede voorbeelden uit de cultuursector inspireren anderen

De tweede dag opende met presentaties van vijf goede voorbeelden uit de jeugd-, media- en cultuursector: Translab K, een project van Vormingplus Kempen brengt burgers met klimaattransitie-initiatieven samen zodat er een kruisbestuiving kan ontstaan. Het Middelheimmuseum ging met studenten van de Karel de Grote Hogeschool na hoe de scenografie van tijdelijke tentoonstellingen gerecupereerd en hergebruikt kan worden.

Het Vlaams Audiovisueel Fonds ontwierp een CO₂-calculator die regisseurs verplicht moeten invullen, opdat de ecologische voetafdruk van filmproducties verkleind kan worden. Free time vzw organiseert kinderkampen en gebruikt daarbij enkel ecologisch materiaal. Ook bij het opleiden van monitoren en tijdens de kampen staat het thema duurzaamheid centraal. De Roma ondersteunt verschillende duurzame initiatieven, waaronder de

Buurderij: een wekelijkse markt waar lokale boeren seizoenproducten verkopen aan buurtbewoners.

Na de introductie van de vijf initiatieven verzamelden de deelnemers zich rond verschillende inspiratietafels om te overleggen hoe ze deze ideeën kunnen integreren in hun eigen werking. Volgens de deelnemers vielen er belangrijke lessen te trekken uit de goede voorbeelden: ten eerste is het belangrijk dat alle neuzen binnen de organisatie dezelfde kant op wijzen. Duurzaamheid mag geen hol begrip zijn, medewerkers moeten de visie op duurzaamheid zowel intern als extern uitdragen. Daarnaast zijn een goede timing en planning voor het uitwerken van klimaatvriendelijke initiatieven belangrijk. Daarbij moet men voldoende tijd voorzien om te netwerken.

Wat doet de Vlaamse overheid voor de klimaattransitie van de cultuursector?

Minister van Cultuur Sven Gatz gaat drie belangrijke engagementen aan om de cultuursector te ondersteunen bij het reduceren van haar CO₂-uitstoot en energieverbruik. Ten eerste krijgt het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI) 15 miljoen euro extra subsidie van het klimaatactieplan. Daarvan zal het fonds twee miljoen investeren in klimaatacties voor gebouwen van de Vlaamse overheid. Ten tweede is in 2015 binnen het beleidsdomein cultuur een nulmeting uitgevoerd die als maatstaf voor investeringen en doelstellingen kan dienen. De Vlaamse overheid werkt ook aan een CO₂-calculator.

Tenslotte lanceert de Vlaamse overheid binnenkort de website www.cultuurzaam.be waarop culturele organisaties hun engagementen rond duurzaam beleid kunnen publiceren. De website zet goede praktijkvoorbeelden in de verf en hoopt zo te sensibiliseren en een maximale betrokkenheid bij het klimaat te bewerkstelligen. Daarnaast voorziet de Vlaamse overheid ondersteuning en coaching voor cultuurorganisaties via Pulse (Transitienetwerk Cultuur).